

До
Висш съдебен съвет

Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,

Обръщаме се към вас отново, водени от нарастваща загриженост за провеждането на достоен и убедителен избор за председател на ВКС.

След отказа на ВСС да промени правилата и да отстрани вече проявени техни недостатъци, се засилват опасенията, че Съветът е на път да проведе поредната спорна процедура. Така, вместо очакваното ново начало на обновлението в съдебната власт, все повече се засилват съмненията в способността на ВСС да изпълнява конституционните си задължения въобще.

В противовес и като реакция на дългогодишната неспособност на така конструирания съвет да провежда компетентно, ефективно и основано на правото администриране на съдебната власт сме свидетели на безпрецедентно активизиране на голяма група върховни съдии. Докато висшият административен орган се делегитимира със собствените си действия, реалните носители на съдебната власт застават със своите имена и авторитет зад едно извънредно усилие за възстановяване на легитимността на правосъдните институции, започвайки от конституирането на ръководството на Върховния касационен съд. Както членовете на юридическото съсловие, така и обществото като цяло, трябва да оценим, че в това действие на върховните съдии се съдържа надеждата за реалното пречистване и възвръщане на доверието към правосъдието у нас. Когато формалните институции и процедури са доведени до несъстоятелност, надеждата е в активното ангажиране на съдиите с преосноваването на съдебната власт на основата на приложението на закона в съответствие с истинските му цели и общите принципи на правото, демократичното овластяване и силата на автентичния професионален авторитет. Надяваме се този пример за възстановяване на законността чрез гражданско действие като базов източник на легитимност да бъде последван скоро и от други техни колеги съдии и магистрати.

Наша отговорност като юристи и граждани е да осигурим успешен завършек на тази извънредна и крайно необходима инициатива. За тази цел е необходимо:

- При издигане и мотивиране на номинации и при последващото обосноваване на избора от всеки член на ВСС да се съобразява обявеният от върховните съдии профил за кандидатите за председател на ВКС;
- Да се гарантира провеждането на изслушване на кандидатите пред съдиите от ВКС по начин, който способства за пълноценно поставяне и обсъждане на всички релевантни

въпроси и максималното отчитане на резултатите от изслушването от ВСС, президента на републиката и обществеността;

- Да се гарантира пълна сигурност в процеса на гласуване, така че да се осигури недвусмисленост на волеизявлението и отговорността на настоящия състав на ВСС.

С цел постигане на тези три приоритета призоваваме членовете на ВСС да предприемат следното:

1. Съобразяване на профила на председател на ВКС

По този начин ще се осигури ясен стандарт за обосноваване на кандидатурите и ще отпаднат част от възможните съмнения за нелегитимни мотиви и прокарване на нерегламентирано влияние.

Ще бъде изключително важно при обсъждането преди гласуването в Съвета, членовете да обявят своята оценка за наличието на изискуемите по закон качества, както и на очертаните в профила. Мотивирането е от значение, защото само така може да бъде гарантирана една действителна прозрачност. Нещо повече, обществото ще може да се убеди в обосноваването на избора с легитимни съображения и президентът също ще бъде подпомогнат в своята преценка за изхода от процедурата.

2. Насрочване и организиране на изслушване пред съдиите от ВКС

Призоваваме ВСС максимално бързо да съобрази поисканото от върховните съдии изслушване на кандидатите пред Пленума на ВКС. Настояваме да се предвиди изготвянето и публикуването на страницата в интернет на ВСС на пълен протокол от изслушването и дискусиата. Това е необходимо, за да могат всички членове на ВСС да се запознаят подробно с протичането на изслушванията и евентуално изразените от съдии от ВКС позиции. Несъмнено – този протокол трябва да бъде на разположение и на президента и обществото като цяло.

3. Гласуване

Отново призоваваме ВСС да проведе гласуване с хартиени интегрални бюлетини. Това е единственият сигурен начин да се гарантира безспорността на самото гласуване и последващия му контрол и верификация, включително за целите на евентуално обжалване.

Ако Съветът продължава с упорството си да се гласува чрез електронната система, настояваме за провеждане на независима оценка на нейните характеристики, включително:

- Осигурена ли е системата срещу манипулации, които биха поставили под съмнение изхода от гласуването?
- Гарантира ли последователното гласуване равнопоставеност на кандидатите?
- Гарантирана ли е тайната на вота (предвидена в чл. 131 КРБ), в това число от нерегламентирана последваща проверка кой как е гласувал и от визуално проследяване от присъстващи в залата в момента на гласуване?

- Осигурен ли е алгоритъмът на гласуване със системата срещу злонамерени или неволни действия, които да поставят под съмнение крайния резултат от гласуването?
- Позволява ли ползването на електронната система последваща проверка на правилното отчитане на вота с оглед евентуален съдебен контрол?

Надяваме се да се съобразите с нашите предложения и да се отнесете наистина отговорно към един от най-важните избори за съдебната власт.

Асоциация за европейска интеграция и права на човека

Български адвокати за правата на човека

Български институт за правни инициативи

Български хелзинкски комитет

Програма достъп до информация

Програма за развитие на съдебната система

Съюз на съдиите в България

Съюз на юристите в България

Фондация РискМонитор

Център на НПО – Разград

Център за изследване на демокрацията